

WERKEN OP DE HOOGSTE HOUTEN MOLEN VAN NEDERLAND

**STADS
HERSTEL**
AMSTERDAM

Stadsherstel Amsterdam redt monumentale panden in en rond Amsterdam

In Amsterdam Oost voeren Stadsherstel Amsterdam en Mulder Schilders werkzaamheden uit aan de alom bekende molen De Gooyer, vlak achter Brouwerij 't IJ. De brouwerij is al even beroemd, maar heeft niets met de molen te maken. Al weet niet iedereen dat. De Gooyer was een korenmolen die niet altijd zo dicht op de brouwerij heeft gestaan.

Evert is in het Burgerziekenhuis geboren en enkele dagen later als kleine baby meegenomen naar de molen waar hij opgegroeid is en nog steeds woont. Zijn opa en vader waren beroepsmolenaars. Evert houdt de molen in bedrijf. Dat wil zeggen dat hij de molen, de wieken om specifiek te zijn, laat

draaien. De molen maalt geen graan meer en is dus niet meer in functie. Evert: "Ik laat de molen tussen de één keer per drie weken en drie keer per week draaien. Het hangt van het weer af. Uiteraard draait de molen op Nationale Molendag, Koningsdag en Bevrijdingsdag. De molen bestaat

uit in totaal 8 verdiepingen. Het stenen gedeelte, de begane grond en de eerste verdieping zijn op deze plek gebouwd als stadsvuilwatermolen in 1759. De tweede tot en met de achtste verdieping van hout en riet zijn in 1725 gebouwd. Sindsdien is De Gooyer twee keer verplaatst. Sinds 1814 staat ze op het op de huidige plek. De molen is maar liefst 32 meter hoog!

Monumenten redden van hun ondergang

Phill Rempt, projectleider bij Stadsherstel Amsterdam: "Stadsherstel is in 1956 opgericht omdat de oprichters onze stad zagen wegwijnen. We gingen de kant van Rotterdam op en we wilden ons cultureel erfgoed behouden én herstellen. Inmiddels hebben wij al meer dan 750 monumenten in en rondom Amsterdam gered. Zo zien we dat echt. Wij onderhouden onze monumenten met veel kennis en zorgen ervoor dat oude details behouden blijven. We werken met zes tot zeven partijen samen, allemaal specialisten, waarbij certificering en veiligheid het belangrijkste zijn. Schilderwerk wordt vaker uitgevoerd door Mulder Schilders, nu aan de molen. Elk jaar moeten ongeveer 40 panden worden geschilderd. Monumentale panden hebben een onderhoudscyclus van vijf jaar."

Maher Azimeh, Zivko Skangalov en John Pinas, respectievelijk de gecertificeerde schilders en voorman van dienst, werken voor Stadsherstel aan het opknappen en schilderen van de molen. Ze werken op dit project samen met het Molenaarsgilde en verschillende specialisten op het gebied van bijvoorbeeld rieten dakbedekking. John: "Dit werk is een uitdaging. Een

Phill Rempt (Stadsherstel Amsterdam)

John Pinas (I) en Maher Azimeh aan het werk

MOLEN DE GOOYER EN BROUWERIJ 'T IJ

Brouwerij 't IJ is in 1985 in Amsterdam opgericht. Het speciaalbier, dat aanvankelijk nog in een kraakpand werd gebrouwd, sloeg al snel aan. Op zoek naar een grotere locatie stuitte de brouwerij op het leegstaande Gemeentelijk Badhuis Funen: een pand met een uitgebreid watertoe- en afvoersysteem en een stoomgenerator – ideaal om in te brouwen. Veel mensen verkeren in de veronderstelling dat het bier van Brouwerij 't IJ in de molen gebrouwd wordt, maar dat is niet het geval. De aangrenzende molen De Gooyer hoort niet bij het pand, maar dient al sinds het begin als ultiem markant herkenningspunt. En ondanks de nabijheid is de molen ook op geen enkele andere manier onderdeel van het bedrijf.

Het pand naast de molen doet voornamelijk dienst als bar, maar er wordt nog wel degelijk bier gebrouwen, enkele dagen per week. Het grootste deel van de productie van het bier vindt plaats in een pand vlakbij, aan het Zeeburgerpad.

Meer informatie over De Gooyer en de andere 749 monumenten van Stadsherstel? Kijk op www.stadsherstel.nl!

Zivko bij het kruiswiel

werk dat extra bekeken wordt en daarmee tot de verbeelding spreekt. Het is voor ons alle drie leuk om te zeggen: 'Die molen bij Brouwerij 't IJ, daar heb ik nog aan geschilderd.' Je moet je hoofd erbij houden, het is gevaarlijk werk omdat we op hoogte werken. Maar uiteindelijk blijft het schilderen en dat is ons vak. Volgende week komt een collega van me ingevlogen. Hij is net als ik gecertificeerd om een hoogwerker te bedienen, maar voor het dak en de wieken staat de hoogwerker ook nog eens op een vrachtwagen. We gaan 32 meter de lucht in. Met zijn vrachtwagenrijbewijs deed hij vooral transport, maar we hebben hem opgeleid tot schilder. Zo gaat dat bij ons."

De klim omhoog

Evert neemt uw fotograaf, uw verslaggever en Phill mee voor een rondleiding in de molen. De begane grond en de eerste verdieping zijn privéterrein. De tweede, derde en vierde verdieping zijn de verdiepingen die zijn gemaakt om de molen hoogte te geven. Evert gebruikt ze meer als opslagplaats. Zo zijn op de tweede verdieping zijn oude turnattributen nog te zien, de ringen hangen nog in de balken. Op de derde etage hangt nog een oude boksbal en boksak. Een vriendje deed in die tijd aan boksen en in de molen was meer dan genoeg ruimte. Op de vierde verdieping staat nog het oude drumstel van Evert. Op de vijfde verdieping, op 18 meter, bevindt zich de extra huiskamer. Hier is namelijk de toegang naar de buitenruimte, die de omloop of de stelling van de molen genoemd wordt.

Als Evert de wieken (van 27 meter reikwijdte) laat draaien, blijft hij altijd in de buurt. Het systeem van De Gooyer is het zogenaamde Oud Hollands Systeem: relatief simpel, veilig en goedkoop. Om de molen in een goede staat te houden en schimmels en mossen geen kans te geven, is het van belang de molen te laten draaien. De snelheid van de wieken kan oplopen tot wel 80 km per uur. Evert vindt het prachtig. Zivko is op deze hoogte bezig het kruiwiel te schilderen in de keuren wit, groen en rood. Het is een secure klus. Hij vindt het mooi werk en is niet bang voor de hoogte: "Gewoon niet naar beneden kijken en je concentreren op je werk."

Op de zesde verdieping liggen de molenstenen en het spoorwiel, die vroeger de granen hebben gemalen. Alles is van hout en het ruikt er nog naar vroeger. En het is hoog. De steile trap brengt ons naar de zevende verdieping, waar het meel door een groot luik naar beneden kon worden laten gezakt. Er ging een paar ton graan per dag doorheen. Op de laatste, achtste verdieping kun je het wiel, de rem en de as waar de wieken aan zitten zien. Het is toch wel erg bijzonder. Al is iedereen weer blij als ze weer beneden zijn.

Phill: "Ik ben heel trots om voor Stadsherstel te mogen werken. Ik kom in de meest bijzondere monumenten en panden die wij mogen redden. En ik mag samenwerken met de beste mensen in hun vak. Dat is heel leuk."

Tekst: Frauke van Hulten

Foto's: Foppe Schut

